

APLINKOS APSAUGOS AGENTŪRA

Biudžetinė įstaiga, A. Juozapavičiaus g. 9, LT-09311 Vilnius,
tel.+370 70662008, faks.+370 70662000, el.p. aaa@aaa.am.lt, <http://gamta.lt>.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188784898 PVM mokėtojo kodas LT100001069417.

UAB „ECCUS“
Tujų g. 13-44
Vilnius LT-05116

2013-08-*20*
į 2013-08-06

Nr. (2.6)-A4- *3037*
Nr. 13/08-06.1

Adresatams pagal sąrašą

ATRANKOS IŠVADA DĖL KERTUOJOS UPELIO NATŪRALAUS HIDROLOGINIO REŽIMO ATKŪRIMO POVEIKIO APLINKAI VERTINIMO

1. Informaciją pateikė – UAB „ECCUS“, Tujų g. 13-44, LT-05116 Vilnius, tel.:(8 699) 59921.

2. Planuojamos ūkinės veiklos užsakovas – Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos A. Juozapavičiaus g. 9, LT-09311 Vilnius, tel.: (8 5) 272 32 84, faks.: (8 5) 272 25 72, el. p.: vstt@vstt.lt.

3. Planuojamos ūkinės veiklos pavadinimas – Kertuojos upelio natūralaus hidrologinio režimo atkūrimas.

4. Numatoma planuojamos ūkinės veiklos vieta – Utenos apskritis Molėtų rajono sav. Kertuojos kaimas.

5. Trumpas planuojamos ūkinės veiklos aprašymas – planuojama atlikti Kertuojos upelio natūralaus hidrologinio režimo atkuriamuosius darbus Utenos apskr. Molėtų r. sav. Kertuojos kaime. Kertuojos ežero kodas 12140320. Ežeras yra pratakus, plotas pagal valstybinės reikšmės vandenų sąrašą 545,2 ha. Ežero vandens paviršiaus altitudė 146,3 m, didžiausias gylis 2,3 m. ežero baseino plotas 106,5 km². Iš ežero išteka Kertuojos upelis. Pagal valstybinės reikšmės vandenų sąrašą Kertuojos upelio ilgis 1,2 km, plotas 0,3 ha. Kertuojos upelis priklauso Žeimenos pabaseiniui. Kertuojų ežero pakrantės apsaugos juostos plotis 10 m, apsaugos zona 500 m. Kertuojos upelio pakrantės apsaugos juostos plotis 5 m, apsaugos zona 100 m.

Planuojamų darbų teritorijai galioja šie teritorijų planavimo dokumentai: Labanoro regioninio parko tvarkymo planas, Labanoro regioninio parko ir jo zonų ribų planas, Molėtų rajono savivaldybės teritorijos bendrasis planas, Utenos apskrities teritorijos bendrasis planas bei rengiamas Labanoro regioninio parko Kertuojų hidrografinio draustinio gamtotvarkos planas.

Planuojamos ūkinės veiklos vieta patenka į Labanoro regioninio parko teritoriją, o Kertuojos ežeras yra Kertuojų hidrografiniame draustinyje.

Planuojamos ūkinės veiklos tikslas pasiekti, kad vandens lygių svyravimai Kertuojų ežere ir Kertuojos upelyje būtų nepriklausomi nuo antropogeninio poveikio ir būtų artimi natūraliems, užtikrinant geras sąlygas žuvų migracijai Kertuojos upeliu, pagerinant vizualų teritorijos vaizdą. Šiems tikslams pasiekti nagrinėtos šešios alternatyvos ir nulinė neįgyvendinus projekto.

Nuline alternatyva, kurios metu neatliekami rekonstrukcijos darbai, Kertuojos hidromazgo techninė būklė prastės, vandens lygio svyravimai bus priklausomi nuo esamo hidrotechninio statinio ir nuo žmogaus veiklos, bus neįgyvendintos Labanoro regioninio parko gamtos apsaugos kryptys ir priemonės.

I-oje alternatyvoje planuojama išgriauti šliuzo įrenginius ir žuvitakį, užkasti esamą ištaką ir atkurti senvagę, nekeičiant dabartinių ežero hidrografinių charakteristikų. Projektuojamoje upelio atkarpoje hidraulinės charakteristikos keisis lyginant su dabartiniu Kertuojos hidromazgo kanalu: upės vagos dugno nuolydis bus mažesnis nei dabartiniame kanale; tėkmė kanale bus ramesnė, tai

sudarys geresnes sąlygas žuvų migracijai į Kertuojų ežerą. Kertuojų ežero hidrologinės charakteristikos priklausys nuo naujai suformuotos vagos parametru, kurie leis išlaikyti ežero hidrologines charakteristikas artimas dabartinėms.

II – oje alternatyvoje planuojama išgriauti šliuzo įrenginius ir žuvitakį, užkasti esamą ištaką ir atkurti senvagę, atstatant natūralias ežero hidrografines charakteristikas. Projektuojamoje upės atkarpoje hidraulinės charakteristikos keisis lyginant su dabartiniu Kertuoju hidromazgo kanalu: upės vagos dugno nuolydis bus mažesnis nei dabartiniame kanale; tėkmė vagoje bus ramesnė, tai sudarys geresnes sąlygas žuvų migracijai į Kertuojų ežerą.

III – oje alternatyvoje planuojama išgriauti šliuzo įrenginius ir žuvitakį, o jų vietoje įrengti upės vagą, nekeičiant dabartinių ežero hidrografinių charakteristikų. Projektuojamoje upės atkarpoje hidraulinės charakteristikos keisis lyginant su dabartiniu Kertuoju hidromazgo kanalu: žuvų migracijai esamo kanalo vietoje numatoma projektuoti naują žuvitakį, kuriame tėkmės režimai bus dalinai palankesni žuvų migracijai; Kertuojų ežero hidrologinės charakteristikos priklausys nuo naujai suformuotos vagos parametru, kurie leis išlaikyti ežero hidrologines charakteristikas artimas dabartinėms.

IV – oje alternatyvoje planuojama rekonstruoti šliuzo įrenginius ir žuvitakį, nuardant nereikalingus hidrotechninių statinių betoninius elementus, sutvarkant šliuzą taip, kad nebūtų galimybės dirbtinai reguliuoti vandens lygio ežere, nekeičiant dabartinių ežero hidrografinių charakteristikų. Atlikus hidromazgo rekonstrukciją kanale išliks dabartinės tėkmės hidraulinės savybės. Kertuojų ežero hidrologinės charakteristikos liks artimos dabartinėms charakteristikoms.

V – oje alternatyvoje planuojamas šliuzo įrenginio ir žuvitakio griovimas, upės vagos dalinis atkūrimas buvusioje senoje vietoje (ežero hidrografinės charakteristikos lieka tos pačios). Projektuojamoje upės atkarpoje hidraulinės charakteristikos keisis lyginant su dabartiniu Kertuoju hidromazgo kanalu. Upės vagos dugno nuolydis bus mažesnis nei esamame kanale. Tėkmė vagoje bus ramesnė, tai sudarys geresnes sąlygas žuvų migracijai į Kertuojų ežerą. Kertuojų ežero hidrologinės charakteristikos priklausys nuo naujai suformuotos vagos parametru, kurie leis išlaikyti ežero hidrologines charakteristikas artimas dabartinėms.

VI – oje alternatyvoje planuojamas šliuzo įrenginio ir žuvitakio griovimas, upės senvagės dalinis atkūrimas (ežero hidrografinės charakteristikos lieka tos pačios). Planuojama atkurti Kertuojos upelio ištaką. Atstatomos Kertuojos upelio senvagės hidraulinės charakteristikos keisis lyginant su dabartiniu Kertuoju hidromazgo kanalu. Upės vagos dugno nuolydis bus mažesnis nei dabartiniame kanale. Tėkmė vagoje bus ramesnė, tai sudarys geresnes sąlygas žuvų migracijai į Kertuojų ežerą. Kertuojų ežero hidrologinės charakteristikos priklausys nuo naujai suformuotos vagos parametru, kurie leis išlaikyti ežero hidrologines charakteristikas artimas dabartinėms.

Pasirinkta ir toliau nagrinėjama tik VI alternatyva, pagal kurią upės vaga formuojama senvagių ribose. Formuojamos upės vagos bendras ilgis 200 m. Kertuojos upelio vagos skerspločiai parenkami pagal esamus upelio vagos ir senvagių skerspločius. Krūmai ir menkaverčiai medžiai pašalinami senvagės ribose 0,3 ha plote. Vertingi želdiniai ir medžiai paliekami. Susidariusios medienos atliekos bus panaudojamos biokurui. Prieš pradedant šliuzo įrenginio ir žuvitakio demontavimo darbus esamas vandens kanalas nusausinamas, atitveriant kanalo teritoriją nuo ežero. Buldozeriais pašalinamos iš esamos vagos žuvitakio ir šliuzo regulatoriaus monolitinės konstrukcijos ir gelžbetoninės plokštės. Numatoma išardyti ir išvežti 310 m³ gelžbetoninių konstrukcijų į didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelę. Išardytas šliuzo įrenginio ir žuvitakio kanalas užverčiamas vietiniu gruntu, sutankinamas ir išlyginamas pagal vietai būdingas aukščių altitudes. Užversto kanalo teritorijoje susiformuos natūrali gamtinė aplinka, kurios stabilumas priklausys nuo natūralių gamtinių sąlygų. Senvagės ribose ekskavatoriais suformuojama upės vaga (bendras ilgis – 200 m), darbai pradedami ištakų link. Kertuojos upelio renatūralizacijos metu numatyta atlikti tilto remonto darbus (tilto perdangos plokščių betoninių paviršių remontas, paviršinio sluoksnio betono korozijos požymių šalinimas, armatūros korozijos pažeistų vietų remontas, patiltės atraminių sienų remontas). Baigus darbus numatoma sutvarkyti ir išvalyti statybvietės teritoriją, atstatyti technikos suardytus žemės plotus. Planuojamų darbų trukmė apie 120 darbo dienų.

Planuojamos ūkinės veiklos vieta ribojasi bei patenka į Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ paukščių ir buveinių apsaugai svarbias teritorijas – Labanoro girią (LTSVEB002) ir Labanoro regioninį parką (LTMOL0010). Planuojamos ūkinės veiklos vieta taip pat patenka į Kertuojos hidrografinį draustinį, kurio tikslas – išsaugoti ir eksponuoti didžiausių Lietuvoje ledyninio guolio tipo ežerų tipo hidrografinį pobūdį su apyežerio pelkynais ir miškais.

Planuojamos ūkinės veiklos vieta patenka ir ribojasi su į kultūros vertybių registrą įtrauktais objektais. Kertuojos piliakalnis su gyvenviete (un. obj kodas 24035), Kertuojos piliakalnis su gyvenviete – gyvenvietė (un. obj kodas 24036) ir Kertuojos piliakalnio su gyvenviete – piliakalnis (un. obj kodas 3422), nuo planuojamos ūkinės veiklos nutolę 170 m atstumu. Planuojami darbai bus vykdomi išvardintų kultūros paveldo objektų, vizualinio apsaugos zonos pazonio teritorijoje.

Planuojamos ūkinės veiklos metu bus išlaikomas ir atkuriamas natūralus gamtinis kraštovaizdis.

5¹. Planuojamos ūkinės veiklos poveikio Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijoms reikšmingumas

Kertuojos upelio natūralaus hidrologinio režimo atkūrimo planuojamų darbų dalis patenka į Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ paukščių ir buveinių apsaugai svarbias teritorijas – Labanoro girią (LTSVEB002) ir Labanoro regioninį parką (LTMOL0010), tačiau šiose dalyse saugomų vertybių nėra randama. Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos prie Aplinkos ministerijos 2013-04-18 rašte Nr. (4)-V3-1007 pateiktoje reikšmingumo įsteigtoms ar potencialioms „Natura 2000“ teritorijoms išvadoje teigiama, kad planuojamos ūkinės veiklos įgyvendinimas negali daryti reikšmingo poveikio „Natura 2000“ teritorijoms ir šiuo atžvilgiu neprivaloma atlikti planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo.

6. Pastabos ir pasiūlymai

6.1. Planuojamos ūkinės veiklos užsakovas apie atrankos išvadą turi informuoti visuomenę LR aplinkos ministro 2005 m. liepos 15 d. įsakymo Nr. D1-370 pakeitime (Žin., 2005, Nr. 93-3472; 2012, Nr. 102-5207) nustatyta tvarka ir apie atliktą visuomenės supažindinimą raštu informuoti Aplinkos apsaugos agentūrą.

6.2. Kertuojos upelio natūralaus hidrologinio režimo atkūrimo techniniame projekte pateikti, informaciją apie planuojamos ūkinės veiklos teritorijoje augančių krūmų būklę, apsaugą, kirtimą ir tvarkymą, vadovaujantis LR Želdynų įstatymo (Žin., 2007, Nr. 80-3215; 2010, Nr. 137-6990) nuostatomis taip pat nepažeidžiant LR Miškų įstatymo (Žin., 1994, Nr. 96-1872; 2012, Nr. 132-6688) nuostatų.

6.3. Techniniame projekte pateikti detalius skaičiavimus ir grafinę medžiagą apie planuojamos iškasti Kertuojos upelio vagos hidrologines ir hidraulines sąlygas, nuolydžius taip pat būtina numatyti krantų tvirtinimo priemones pavojinguose upės vagos ruožuose, esant minimaliems ir maksimaliems debitams, užtikrinti upelio vagos gylius ir sąlygas žuvų migracijai.

6.4. Techninio projekto sprendiniuose užtikrinti, kad po planuojamos ūkinės veiklos įgyvendinimo nebus daromas neigiamas poveikis esamam Kertuojos ežero hidrologiniam režimui ir hidromorfologinėms sąlygoms.

6.5. Kertuojos upelio natūralaus hidrologinio režimo atkūrimo darbus vykdyti ne žuvų neršto metu.

6.6. Techniniame projekte turi būti pateiktos priemonės, kad numatomų darbų metu būtų garantuojamas gamtosauginio vandens debito praleidimas į Kertuojos upelį ir nežeminamas Kertuojų ežero vandens lygis.

7. Pagrindiniai motyvai, kuriais buvo remtasi priimant išvadą

7.1. Vadovaujantis Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos prie Aplinkos ministerijos 2013-04-18 rašte Nr. (4)-V3-1007 pateikta informacija, kad planuojamos ūkinės veiklos įgyvendinimas negali daryti reikšmingo poveikio „Natura 2000“ teritorijoms.

7.2. Dirbant technikai bus trumpalaikis triukšmas, tačiau nė vieno mechanizmo sukeliamas garso slėgio lygis neviršys 85 dB(A), matuojant 1 m atstumu nuo atitinkamo to mechanizmo paviršiaus horizontalia kryptimi.

7.3. Baigus darbus, natūralūs vandens lygio svyravimai Kertuojos upelyje ir Kertuojų ežere bus nepriklausomi nuo žmogaus veiklos.

7.4. Geresnės sąlygos žuvų migracijai Kertuojos upeliu.

7.5. Planuojamos ūkinės veiklos metu fizikinių ir biologinių teršalų nesusidarys.

8. Priimta atrankos išvada – planuojamai ūkinei veiklai, Kertuojos upelio natūralaus hidrologinio režimo atkūrimas, poveikio aplinkai vertinimas neprivalomas.

Direktorius

Raimondas Sakalauskas

Adresatų sąrašas

Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos

A. Juozapavičiaus g. 9, LT-09311 Vilnius
tel.: (8 5) 272 32 84, faks.: (8 5) 272 25 72

Molėtų rajono savivaldybės administracijai

Vilniaus g. 44, LT-33140, Molėtai
Tel.: (8 383) 54 761, faks.: (8 383) 51 442

Utenos visuomenės sveikatos centrui

S. Dariaus ir S. Girėno g. 12, LT-28240, Utena
Tel.: (8 389) 61 941, faks.: (8 389) 61 941

Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Utenos teritoriniam padaliniiui

Utenio a. 5 LT-28248 Utena,
Tel.: (8 389) 59 748

Utenos apskrities priešgaisrinei gelbėjimo valdybai

Pramonės g. 2, LT-28216, Utena
Tel./ faks.: (8 389) 61 962

Žiniai:

LR AM Utenos regiono aplinkos apsaugos departamentui

Metalo g. 11, LT-28217 Utena.
Tel. (8 389) 68 786, faks. (8 389) 69 662